

Lesbrief 32 -De wezenlijke menselijke staat

Jaar 3 – lesbrief 32 De wezenlijke menselijke staat

door Kim Nataraja

Existentie in de Aanwezigheid van God, in het Koninkrijk, is mensen aangeboren. Iedereen kan de nauwe poort van aandacht en geloof passeren – geloof in de relatie die in essentie tussen de mens en de Goddelijke Realiteit bestaat.

De vroege Kerkvaders hadden er geen zweem van twijfel over dat de vereniging met het Goddelijke voor iedereen mogelijk is, ongeacht wie je denkt die je bent: “God is de essentie van alle vrije wezens. Hij is de redding van ieder, van gelovigen en ongelovigen, van de rechtvaardigen of de onrechtvaardigen, van de vromen of de goddelozen, van hen die vrij zijn van hartstochten of van hen die daarin gevangen zitten, van monniken of van hen die in de wereld leven, van de geschoolden en de ongeletterden, van de gezonden en de zieken, van de jongeren en van de ouderen. Hij is als overstromend licht, als een straaltje zon, of als de weersveranderingen, die voor iedereen hetzelfde zijn.” (Gregorius van Nyssa)

De reden hiervoor kan in hun theologie gevonden worden. De Griekse filosofen – en met name Plato – waren de eersten, die de gedachte formuleerden dat wij wezenlijk iets gemeen hebben met het Goddelijke. Zij noemden dit de ‘nous’, pure intuïtieve intelligentie, die zich onderscheidt van rationele intelligentie. Als wij iets als het Goddelijke in ons hebben, zijn we ook in staat het Goddelijke te kennen. Het maatgevend idee in deze vroege gedachtegang was dat alleen ‘hetzelfde hetzelfde kan kennen’. Ook onze dagelijkse ervaring bevestigt dit.

We weten dat er een gelijkenis moet zijn tussen individuen om zich met elkaar te kunnen verbinden; alleen als we wezenlijk iets gemeenschappelijks met een ander hebben, kunnen we echt in relatie treden, kunnen we één zijn in geest en ziel.

De vroege Kerkvader, Clemens van Alexandrië, zag de gelijkenis tussen het concept ‘nous’ en hetgeen in Genesis uitgedrukt wordt als ‘beeld van God’. In zijn voetstappen zagen Origines, de Cappadocische Kerkvaders, Evagrius en later zelfs Meister Eckhart dit ‘beeld van God’ als eeuwig en in oorsprong één met God. Om dit hogere niveau van realiteit binnen te gaan is contemplatief gebed noodzakelijk.

Meditatie leidt hiertoe. “Het is waar dat het Goddelijk principe in elk levend wezen tegenwoordig is, maar niet elk wezen is tegenwoordig in Hem. Wij zullen bij Hem aanwezig komen als we Hem aanroepen met zeer heilige gebeden en een kalme geest.” (Dionysius de Areopagiet)

We weten allemaal dat de reis naar stilte niet gemakkelijk is, maar we zijn in dit avontuur niet alleen, zoals Evagrius, de 4de-eeuwse Woestijnvader, laat zien: “De Heilige Geest heeft compassie met onze zwakte, en hoewel we niet puur zijn bezoekt hij ons vaak. Als hij onze geest dan biddend tot hem aantreft uit liefde voor de waarheid, dan daalt hij af en verjaagt hij het hele leger van gedachten en redeneringen, die ons in beslag nemen.”

We hoeven alleen maar vol te houden en als we dat doen zal Christus, de levengevende geest, ons helpen toegang te verkrijgen tot “de grootste kracht van menselijk bewustzijn ... zijn vermogen zijn mentale werking te overstijgen, voorbij zijn geweldige gedachten, en zo geest te worden.” (Laurence Freeman) Het resultaat hiervan is, volgens Evagrius, dat “als je in alle waarheid bidt, je tot een diep gevoel van vertrouwen zult komen. De engelen zullen dan met je zijn en zullen je kennis bijbrengen over de bedoeling van de hele schepping.”